UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Incolis, & vbi quis domici. ha.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

ff.communi diui.⁊ Bal.in c.j.verſi.ſed pone. quibus modis feu.
amitta. Lud.in l.ſtipulationes non diuiduntur.ff.de ver.obli.
c ANG. ¶ In ver.ſi vero.in tex.ibi,reuertatur ad lucrum.† nota
11 quod maritus,qui lucratur dotem propter adulterium vxoris
13 non dicitur eam habere ex cauſa lucratiua.¶† Iſte tex.probat,
aperte quod maritus,qui ex forma ſtatuti lucratur tertiã partē
dotis muliere decedente ſine filijs in matrimonio.non dicitur eã
habere ex cauſa lucratiua. ⁊ ideo non erit neceſſe quod illud lu-
crum inſinuari faciat neque etiam quod ſoluat gabellam,que ſol
uitur pro rebus prouenientibus ad aliquem ex cauſa lucratiua.

De præbendo ſalario. Rub.XXXVI.

LEX VNICA.

a Nulli ſalarium. [a]Hec lex ſummat ſe-
1 ipſaʒ,† Ex qua nota
quod requiritur ſpecialis conceſſio Principis. Et
ſic ſi alicui conceditur arbitrium generale , non po
teſt eius vigore concedere ſalarium. Sed opp.ff.de
decu.l.decurionibus.⁊ ff.de decre.ob ord.fa.l.ambitioſa.Sol.con
ſtituere ſalarium medicis,⁊ doctoribus,⁊ ſimilibus,poteſt,vt in
contrario,non autem alijs , niſi ex ſpeciali cauſa concederetur.
2 † Gul.de Cu.allegat hanc l.Quidam poteſtas fecit mihi bannũ,
quod ſi aliquis capiat talem malefactorem,habeat centuʒ ꝙ tale
bãnum nõ valet,niſi fiat per cõmune. De hoc dixi in l.j.ff.de iuſt.
⁊ iur.facit infra,de naui.l.cum nauarchorum.hic non ſunt alia.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Vide Bar.in l.iij.j.de nauicularijs.li.xj.qui ſimplici-
ter tenet quod valeat,licet tamen non valeat, nec detur aliquod
premium capienti,tamen ſi poteſtas fecit ſumptus in capiendo,
poteſt repetere ſecundum Bar.in l.j.in fi.prin.de iuſt.⁊ iure per l.
mulier.ff.de capt. Ad quod Bar.⁊ Bald.in l.fi.§.de ſtatuis ⁊ i-
maginibus. Adde ad hoc Bal.in c.domino guerram.in ti.hic fi-
nitur lex,deinde incipiunt conſuetudines feudi.vbi dixit qđ hoc
etiam habet locum in priuata perſona faciente expenſas in capiē
do,⁊ vide in l.iij.de nauicularijs.

Si curialis relicta ciuita.rus habita.maluerit. Rub.XXXVII.

LEX VNICA.

Curiales. Omnes curiales reuocantur ad ci-
uitateʒ,⁊ad curiam.⁊ locus.in quo
1 in rure habitant publicatur. h.d.† Et no.quod quan-
do quis vadit ad habitandum in rure, ne vocetur ad
conſilia,poteſt reuocari,⁊ puniri.

De municipibus & originariis. Rub.XXXVIII.

¶ Super rubrica querit gl.differentiam inter municipem ⁊ ori-
ginarium. Reſpondit gl.quod municeps eſt genus,originarius
eſt ſpecies. Idem no.in l.ciues.j.ti.j.⁊ dicam latius ibi.

LEX I.

Cum te. In loco originis ⁊ incolatus cogi
1 tur quis ſubire munera.† Not.ex
eo quod dicit Biblium origine, quod idem eſt di
cere Florentinus,vel Peruſinus ⁊ natus de Flo-
rentia,de Peruſio.quod declarat vt dixi plene in
l.j.ff.e.ti.querit gl.quid ſi in vtraque ciuitate voce
tur quis ad munera ⁊ honores,que ciuitas preferatur.dicit glo.
2 † quod ciuitas originis,de quo dic vt dixi.j.tit.j.l.ciues, ⁊ l. cum
neqʒ.ti.prox. Sed quero quo ad que ſortitur quis forum in vtra
que ciuitate.gl.tractat ff.eo.l.aſſumptio.§.fi.⁊ ibi plene dixi.⁊ l.ij.
§.de iuriſ.omn.iud.⁊ ibi Jacob.de Are.

LEX II.

Si vt proponis. Sortitur quis forũ ex per
ſona ſui manumiſſoris, lʒ
1 de neceſſitate manumiſerit. h.d. ¶† Ratio legis eſt quia
ſicut ex origine ſortitur quis forum ex perſona eius, ex qua
naſcitur,vt j.l.proxima,ita ille qui manumittit me,videtur in mũ
dum producere ciuiliter, quia ante non eram, vt l. quod attinet.
ff.de regulis iuris , merito ex eius perſona ſortitur quis forum.
4 ¶† Secundo opp.quod hec dictio ciuis proprie reſpicit ciuita-
tem.verbũ autem per quod ſignificatur prouincia eſt,vt dum di-
citur Lõbardus.Tuſcus.ſimiles nõ congruunt huic dictioni,ci
uis,ſed dicitur quedã conditio perſone,vt hic,dũ dicitur, eius cõ
ditionis,⁊c. Sed ſicut in ciuitate dicitur quis ciuis,ita a ꝓuincia
3 dicitur quis prouincialis,vt l.prouinciales.ff.de ver.ſign.† ⁊ ideo
põt eſſe, ego ⁊ tu ſumus ciues eiuſdē ciuitatis,⁊ nõ ſumꝰ eiuſdē
prouincialis,vt contingit in hac ciuitate Peruſij, que habet ca-
ſtra que ſunt in ducatu Spoletano,⁊ ciuitas eſt in Tuſcia,⁊ na-
tus ex iſto caſtro eſt Peruſinus,vt l.qui ex vico.ff.eo.non tamen
eſt Tuſcus ⁊ hoc plene declaraui ff.eo.l.j. Sed querit gl.de dua-
bus queſtionibus. Dic vt in ea.

LEX III.

1 ☞ Filius ſequitur originem patris,⁊ aui.non aliorum.
2 Filius non ſequitur domicilium patris non conſtitutum origine.
3 Filius an ſequatur conditionē patris facti ciuis ex conuētione.
4 Natus in aliqua ciuitate qñ ſequatur illã originem vt propriam,
6 Filius legitimatus per principem ſequitur patris conditionem.
a Filios. [a]Filius ſequitur originem patris,nõ ma
tris niſi ex alia cauſa ciuitati matri ſit ad
1 ſtrictus.h.d.† ſed opp.quia ſequitur quod quilibet ſit
ciuis illius loci.vnde Adam vel Noe natus eſt,qui fue
runt patres noſtri,ꝙ eſt abſurdum,dicit gl.ſequitur originem tã
tum patris,non aliorum,vt plene dixi ff.eo.l.aſſumptio.in fi. ⁊ ve-
rum eſt quod ſequitur originem patris ⁊ aui,non aliorum,vt ibi
plene dixi. Sed querit quid ſit in filio adoptiuo, ⁊ dic idem vt in
2 gl.† Itē querit gl.vtrum filius ſequatur patris domiciliũ nõ con
3 ſtitutum origine.gl.dicit ꝙ nõ,⁊ bene. Sed hic queritur † vtrum
quis ſequat̃ conditionem patris qui eſt ciuis ex conuētione,⁊ de
4 hac q.dixi in l.aſſumptio.ff.eo.in fi.dic vt ibi. † Ad ſecundum di-
ctum opp.quod ſi aliquis eſt natus ex origine matris ex aliqua
ciuitate.ſequitur illã ciuitateʒ ex origine propria.vt l.ciues.j.ti.j.
So. Gl.concedit quod illam ſequitur vt propriam,quod texe mē
ti. Poſſet tamen dici quod nec propriam ſequitur.ſi ibi fuit natꝰ
vel fortuitu,vel vt moris eſt.cũ mater ad domum propriam redi-
ret. Ad hoc ergo.vt quis ratiõe proprie originis ſequatur locuʒ
oportet ꝙ ſit natus in aliquo loco, in quo parentes conſtituerũt
b domicilium,nec erant ibi tanquã tranſeuntes.[b]facit §.de capt. ⁊
poſtlimi.reuer.l.j.vbi reuerſus cum matre recuperat ciuitatē licet
5 mater fuerit apud hoſtes ⁊ peperit,hoc autē nõ firmo.† Item op
ponit.quod ſequatur conditiones matris.vt j.de murile.l.hi qui
6 Sol. Fallit in quibuſdaʒ caſib.quos dic vt in gl.† Querit gl.quid
in filio legitimato per principem,gl.dicit idem quod in adoptiuo
c ⁊ vide eam,de quo dixi in l.aſſumpto.ff.ad muni.[c]

ADDITIONES.

a ¶ Filios.ad huius tex.materiam vide do Alex.de Imo.in l.liber
tus.§.fi.ad mu.vbi etiam vide Bal.⁊ adde Bal.in l.j. C.de pat.
qui fi.diſt.⁊ in l.ij.C.de lib.⁊ eorum lib.
b ¶ Tranſeuntes. Adde Fel.in c.rodulphus.de reſcri.verſi.hanc
concluſionem.
c ALEX. ¶ De hac q.ſi.Bal.⁊ Ang.⁊ Rap.in l.huiuſmodi.§. ſi
legatum.de le.j.vbi tenēt ꝙ nõ ſit ciuis.de quo in l.cetera.§.ſed ſi
paruerit,de le.j.p Are.⁊ Raph.ꝙ nõ ſit ciuis,quoniã aſſumptio
originis,veritate nõ fictione cõtrahitur,ſcđm euʒ in l.aſſumptio.
in prin.ad municip. No. pro eo quod hic dicitur,facit.l.ex facto.
§.rerũ.ff.de here.inſt.⁊ l.queſitũ,de le.ij.l.heres abſens.de iudi.in
Cle.ne Romani,de elec.gl.in c.Romana.de fo.comp.in vj.

LEX IIII.

2 ☞ Renunciare origini vel incolatui,an quis poſſit.
Origine. Iſta lex ſeipſam ſummat. Sed opp.j.de
muli. ⁊ in quo.lo.l.j.Sol. Dicit glo.hoc
1 fallit ibi propter matrimonium.† Nota quod mulier nu-
a pta alibi deſinit eſſe ciuis ciuitatis proprie originis,[a]quod intel
lige quantum ad ea munera que habent eam auocare a ſeruitijs
viri,quo ad alia autem remanet ciuis,vt ff.eo.l.fi.§.item reſcripſe-
b runt mulierem.quaʒ q.habui de facto quando reperi illam.l.ideo
2 ⁊ poſui.[b]† Sed quero vtruʒ renunciari poſſit origini patrie vel in
colatui. Et reſponde vt in gl.quam vide,⁊ not.eam bene.

ADDITIONES.

a ¶ Deſinit eſſe ciuis ciuitatis proprie originis, Coruſcãt eñ mu
lieres radijs maritorũ,vt l.femine.ff.de ſena.cũ mult.concordan.
b ALEX. ¶ Adde no.per Bart.in l.fi.§.idem reſcripſerunt.ff. de
mu.⁊ ho.⁊ per hoc limita Bar.in l.j.j.de priu.ſcholarium.li.xij.ſe
cundum do. Mar.in tractatu de principe in ti.de priui.

LEX V.

Si quis. Hec lex dicit idem quod prima,ideo eam vi
de per te.

De incolis, & vbi quis domicilium habere videtur , de
iis qui ſtudiorum cauſa in aliena ciuitate de-
gunt. Rubrica XXXIX.

LEX I.

Non tibi. Qui domicilium tranſtulit, non po
1 teſt reuocari ad munera. h.d.† Not.
quod domicilium queſitum conſtitutione poteſt mu-
tari, ⁊ poſtquam quis mutauit , non poteſt vocari ad
munera,quod intellige ad munera noua,ſed ad collectas,⁊ ad mu

nera iam impoſita tenetur, vt l.incole.ff.eo.ꝛ ibi dixi. Querit glo. de vna q.dic vt in ea.

LEX II.

1 ☞ Scholaris, qui cauſa ſtudij ſtat in aliqua ciuitate, etiam ſi per mille annos ſtaret, non adipiſcitur domicilium.

Necipſi. Scholares non dicuntur conſtituere domicilium in loco, in quo ſtudent, niſi in illa
a ciuitate per decem annos ſteterint[a] vel alia ratione conſtiturim et, idem in patre filium viſitante h.d. Dixi in l.lex Cornelia. §.domum.ff.de iniur. Intellige hanc l.ſecundum Dyn.in dubio,
2 † nam ſi eſſet certū quod ſtaret in iſta ciuitate vt ſcholaris cauſa ſtudendi, tunc etiam per mille annos non adipiſceretur hic domicilium, vt ff.de leg.iij.l.queſitum.in prin.ꝛ dixi in d.§.domum. Gl. querit de duabus queſtionibus. Dic vt in ea.

ADDITIO.

¶ Steterint, ad quod vide tu omnino Feli.in c.dilectus.ij.ver. limita dupliciter.de reſc.ꝛ adde Spec.in tit.de compe.iud.§.j.ver. xlv.ꝛ omnino vide in no.in c.ex parte de foro compet. paulo poſt prin.vbi pulchre loquitur. Ad qđ facit etiam quod voluit Ang. in conſ.incip.quidam victor de canſtro.quem vide, ꝛ adde Abb.ꝛ alios in cñ.de paroch.

LEX III.

1 ☞ Habitantes in territorio non vocantur ad munera vt ciues, ſed vt comitatenſes.

Et verum. Breuis eſt hec lex, ꝛ ideo non eget ſummario, Et opp.de l.pupillus.§.incola.ff.de ver.ſig. Dicit gl. intellige quod habitant in territorio non tanquam ſtantes.ſed tanquam receſſuri, alias eſſet idem quod habitare in ciuitate. Et idem tenet gl.vbiqꝫ.
1 Vel dico, † quod habitantes in territorio non vocantur ad honores, ꝛ munera, vt ciues, vt l.ciues.ff.e.incole tamē ſunt ꝛ vocantur ad honores, vt comitatenſes ſecundum formā.l.j.j̃. ne ruſti.ad aliquod officium lib.xj.

LEX IIII.

Cum neque. Propter ſolam poſſeſſionez quis nō vocatur ad munera.hoc dicit.
1 † No.quod forenſi poſſidenti aliquid in ciuitate vel comi
a tu non poteſt indici onus cuſtodie, neque poteſt indici collecta[a] quod eſt verum, vt l.reſcripto.in fi.ff.de mu.ꝛ ho.no.j̃.tit.j.ſuper rub.fallit in vſurario, vt l.fi.§.patrimoniorum. ver.ſed ꝛ eos.ff. de mu.ꝛ ho. Item fallit in aliquib.ciuitatib.que fecerunt aliqua tributaria predia propter collectas, vel alia onera, ita quod collecta ſit onus reale, vt d.l.fi.d.§.patrimoniorū, cum §.ſeq.ꝛ j̃.ti.ij.l.ij. Item fallit in ciuitatibus que de hoc habuerunt priuilegium vt d.§. patrimoniorum. cum §. ſeq. ꝛ ideo ciuitates que hoc habuerunt ex conſuetudine cuius contrarij memoria non extat, ꝙ imponerent collectas, forenſib.poſſidentibꝰ.in territorio ſuo, hoc potuerunt facere, cum talis vſus ſit ſimilis priuilegio, vt l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quotidia.ꝛ eſti.ꝛ l.fi.§.noua vec.in-
b ſtit.non poſ[b].

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Neque poteſt indici collecta. Tu vide rationem huiꝰ dicti per iſtum in l.libertus.§.ſola.ff.ad mun. Et quid ſi ſtatutū dictet, vide eundem in l.vnj.§.de ſen.q̃ pro eo quod intereſt, ꝛ ſecū dum dictum ſuum intelligas loqui Fel.in c.quoniam.ver.ꝛ adde. extra de offi.ordi.alias videtur de directo loqui contra iſtum.
b ¶ Adde Bar.in l.j.de mu.ꝛ in quo loco.

LEX V.

1 **Si in patria.** † Hec lex eſt clara, ꝛ no.quod verbum patria, ꝛ verbum ciuitas ſi idem important. Simile ſupra.tit.j.l.ij. circa quod vide qđ dixi in l.vxor.§.legauerat.ff.de lega.iij.hic non ſunt alia.

ADDITIO.

¶ Vide per doct.in l.ſi heres.§.j.de leg.j.ꝛ in c.Rodulphus.de reſcri.vbi dicit duplicem eſſe patriam.

LEX VI.

Priuilegio. Clara eſt, ꝛ breuiter.h.d. Origo ꝛ domicilium faciunt quem vocari ad munera, niſi per priuilegium aliud ſit expreſſum.h.d.

LEX VII.

a ☞ Ciuis ꝛ incola qualiter quis efficiatur.

Ciues quidem. Hec lex diuiditur in partes duas. ¶ Primo ponit
a qualiter quis efficitur ciuis.[a] ¶ Secundo qualiter efficitur incola. ¶ Secunda incipit ibi, incolam vero. ſed circa primam partem quero que eſt differentia inter municipes, ciues, ꝛ
1 incolas† Dicit gl. quod municeps eſt genus, ciuis ꝛ incola ſunt
2 ſpecies. Idem no.j̃.ti.ij.ſuper ru. ¶ † Ita dico quod ciuis ſubdiuiditur in duas alias ſpecies, qꝛ alius originarius, vt §.ti.j.ſuper
b ru.alius nō originarius, ſed per alios modos, qui hic ponūtur.[b]

3 ¶ † Sed q̃ro, aliquis eſt natꝰ in aliquo caſtro libero nō ſubiecto alicui ciuitati.quomodo appellabitur, cū nomen ciuis ſibi nō conueniat? Reſpō.ꝙ ſtat in nomine generali, ꝛ vocabitur municeps.
c Ita loquitur Rubr.§.de magiſtri.municipa.[c] ¶ Sed querit.hic.
4 dicitur origo, qualiter intelligitur Dic vt l.filios.§.tit.j. ¶ † Sed quero vtrū per baptiſmum quis ſortiatur forum in ciuitate. Videtur ꝙ ſic, qꝛ ſicut per manumiſſionem quis ſortitur forum, ꝛ dicitur naſci, ita per baptiſmum. Dic vt ff.e.l.j. Item quero.dicitur
5 hic manumiſſo, qualiter intelligatur. Dic vt §.ti.j.l.ij. ¶ † Quero hic dicitur electum ad honorem, quia Poteſtas vel capitaneus efficitur ciuis, ꝛ ponit gl.exemplum de quodam Poteſtate ciuitatis Bononie nomine Rufino Guaſco. Vel dic electione, id eſt,
6 cōuentione, ꝙ declara vt dixi in l.j.ff.e. ¶ † Itē q̃ro ſi aliquis efficitur Abbas monaſterij ſancti. Petri, vel alteriꝰ monaſterij vel eccleſie Peruſine, an erit ciuis Peruſinus. Dic vt dixi.ff.eod.l.j.
7 ¶ † Item quero.hic dicitur adoptio.dicit gl. quandiu durat. an
8 idem in monachatione, ſi aliquis efficiatur monachus. ¶ † Item an ipſum capitulū totum iudicabitur vt ciuis vel vt forenſis. Di
9 xi in d.l.j.ff.e.ti. ¶ † Venio ad ſecundam partē, ex qua nota quod quis efficitur incola, vbi habet maiorē partez fortunarum ſuarū. ¶ Item vbi conſtituit ſedem ſuam, ꝙ eſt notandum. Nam ſi probo ꝙ tu habes in ciuitate iſta aliquid, preſumeris incola, niſi pro
b bes ꝙ alibi habes plus.[b] † Item no. ꝙ quis dicitur peregrinari
10 quando non eſt in loco ſue habitationis. † Itez quero vtrū vxor
11 alicuius ratione patrimonij dicatur ciuis vel incola. Et dicit gl. ꝙ ciuis dicit de quo dixi in l.fi.§.itē reſcripſerūt.ff.eo.ꝛ ibi plene.
12 † Itē quid ſi vocat ad honores ꝛ munera in ciuitate originis. ꝛ incolatus. Dic vt in gl.ꝛ facit ꝙ habuiſtis.§.ti.j.l.j.ꝛ ꝙ dixi in l.ordinē.§.fi.ff.e, ꝛ no.gl.hic poſitā notabilē ꝛ magiſtrā in materia ſua.

ADDITIONES.

a ¶ Ciuis. Vide tu Soci.in conſi.cxxix.incip. preſtantiſſimi iuris. ver.circa ſecundam dubitationem.circa fin.
b ALEX. ¶ De hoc per Bart.in l.j.§.habitare.ff.de ijs qui deie. vel effu. Et quis dicatur legitimus ciuis, Vide Bal.in l.j.de patr. qui filios diſtrax.qui alle.tex.in l.ſed ſi acceptos.§.fi.de iure fiſ.ff. Alex. Vide Ant.de but.in proemio Decre.
c ALEX. ¶ Vide Bar.in l.j.ad munici.
d ALEX. ¶ Vide Bar.in l.aſſumptio.§.fi.ad munici. Alex. Adde quod habetur in l.j.ff.ad munici.ꝛ l.aſſumptio. Et qualiter cognoſcatur quis ciuis, vel comitatiuus, vide tex.in l.cū ſatis.j̃.de agr.ꝛ cenſi.ꝛ gl.in c.ſtatutum.§.cum vero.de reſcr.in vj.
e ALEX. ¶ Adde Bart.in l.libertus.§.preſcriptio.ff.ad muni.ꝛ no.in l.ſi duas.in prin.de excu.tu. Et iſtā gl.alle. Ang.in l.contra.§.j.de re iu.ꝛ cū gl.concor.l.iiij.§. cum omnes.ad Syl. Adde Bar. idem tenentem in tractatu repreſaliarum in v.queſt.v. principalis, ꝛ no. Bal.in materia ſyndicatus, ꝛ Bar.in l.j.ad mu. Item adde quod miles dicitur ciuis illius ciuitatis in qua militat, ꝛ habet ſtipendium.l.municipes.§.miles.ff.ad muni. In doctore legēte dicas idem ſecundū Bar.ibi, ꝛ quod in ſcholari, vide per doc. in prealle.ꝛ in queſt.de monachatione, ꝛ etiam ibi, quid de expoſitis infantibus, vbi concludunt quod tales expoſiti dicuntur ciues illius ciuitatis vbi expoſiti ſunt idem Bar.in d.l.j. Adde etiā Pet.de Anch.in c.Rodulphus.de reſcr.d.Cardi.in rub.de paroch. ꝛ per alios in c.fi.de offi.dele.in vj. Abb.in c. poſtulaſti de foro compet.

LEX IX.

Mulieres. Mulieres ex perſona maritorum ſortiuntur dignitates ꝛ forum.h.d. Not. hanc l.circa quod facit quod dixi §.tit.j.l.origine, ꝛ §.l.ciues.ꝛ l.fi.§.item reſcripſerunt.ff.eo. Item no.tex. qui dicit genere
1 nobilitamꝰ, ꝛc. † No.ergo quod aliquis ex ipſa origine nobilis nō efficitur, ſed ipſe princeps nobilitat propter originem ſuam, vt l. mulieres.j̃.de dign.de quo plene dixi in l.j.j̃. de dig.in materia nobilitatis.

De muneribus & honoribus non continuandis inter patrem & filium. Rubr.XL.

LEX I.

Sicut honores. Continuatio honorum ꝛ munerum impeditur in his qui idem ſunt vel quaſi. Interualla vero in his tantum qui idem ſunt vere locum habent. Item in dubio fideiuſſor non tenetur, niſi ad id quod principali poteſt iniun
1 gi.h.d. Glo.noſtra tractat hanc legem ſolenniter, ꝛ ideo dic vt in
a ea.ꝛ no.quod dixi in ſummario. † Secūdo no.quod infans poteſt
b eſſe miles,[a] ꝛ coronari vt Rex.[b]

ADDITIO.

a ¶ Poteſt eſſe miles. Infero poſt Bart.in l.fi.de teſta.mili. quod doctor minor annorum xvij.non poſſit creari, vt no, idem Bart. l.j.§.puer